

Optimalno uparivanje u proizvoljnom grafu

- The blossom algorithm -

Seminarski rad u okviru kursa
Konstrukcija i analiza algoritama 2,
Matematički fakultet

Nevena Mijailović, 1067/2023,

Marija Bogavac, 1068/2023,

nevena.mijailovic000@gmail.com,

marijabogavac001@gmail.com

15. mart 2024.

Sažetak

U domenu teorije grafova, koncept optimalnog uparivanja igra ključnu ulogu u različitim događajima u stvarnom svetu, kao što je uparivanje ljudi za ples na žurci, uparivanje mentora sa studentima ili usklađivanje zadataka sa radnicima u distribuiranim sistemima.

Esej počinje razjašnjavanjem teorijske osnove uparivanja u grafovima, zatim se uvodi Blossom algoritam i njegovo poređenje sa algoritmima namenjenim rešavanju istog problema. Štaviše, razmatraju se računarski aspekti Blossom algoritma, uključujući njegovu vremensku složenost i praktična razmatranja implementacije.

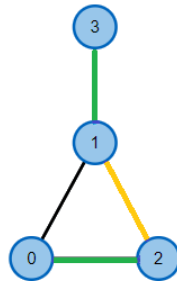
Konačno, esej se završava naglašavanjem značaja optimalnog uparivanja u teoriji grafova i nezamenljive uloge koju igra Blossom algoritam u efikasnom rešavanju takvih problema. Naglašava se svestranost i primenljivost algoritma, naglašavajući njegovu trajnu relevantnost u savremenim računarskim i algoritamskim metodologijama.

Sadržaj

1 Problem optimalnog uparivanja	2
2 Rešenje problema optimalnog uparivanja za bipartitne grafove	2
3 Opis Blossom algoritma	4
4 Implementacija Blossom algoritma	6
5 Primeri i vizualizacija Blossom algoritma	6
6 Poređenje sa drugim algoritmima	6
7 O autoru Blossom algoritma	7
8 Zaključak	7
Literatura	7

1 Problem optimalnog uparivanja

Za zadati neusmereni graf $G=(V,E)$ uparivanje je skup grana koje nemaju zajedničke čvorove. **Optimalno uparivanje** je uparivanje sa maksimalnim brojem grana.^[4] Maksimalno uparivanje je pak uparivanje koje se ne može proširiti dodavanjem nove grane. Svako optimalno uparivanje je maksimalno, ali nije svako maksimalno uparivanje optimalno ¹.

Slika 1: Primer maksimalnog (žuta boja) i optimalnog uparivanja (zeleni boja) u grafu

Bipartitni graf je graf čiji se čvorovi mogu podeliti na dva disjunktna podskupa tako da u grafu postoje samo grane između čvorova iz različitih podskupova. Neka je $G = (V, E, U)$ bipartitni graf u kome su V i U disjunktni skupovi čvorova, a E je skup grana koje povezuju neke čvorove iz V sa nekim čvorovima iz U .

Edmondsov Blossom algoritam izračunava optimalno uparivanje u opštem grafu. Za razliku od mnogih drugih algoritama, graf ne mora biti bipartitan. On proširuje ideju Hopcroft-Karp algoritma, koji izračunava optimalno uparivanje za bipartitni graf, tako što tretira neparne cikle na odgovarajući način.

2 Rešenje problema optimalnog uparivanja za bipartitne grafove

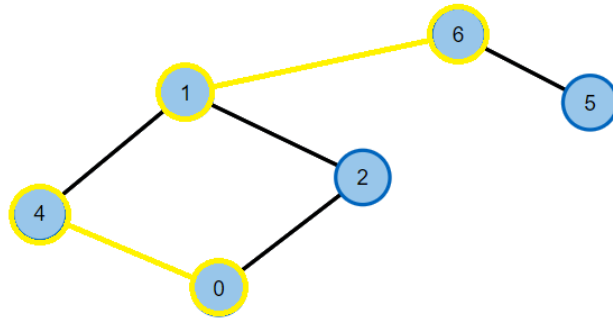
Ukratko rekapituliramo osnovne koncepte Hopcroft-Karp algoritma koji su takođe relevantni za Edmondsov Blossom algoritam.

Da bismo poboljšali dato uparivanje, pokušavamo da pronađemo alternirajući put.

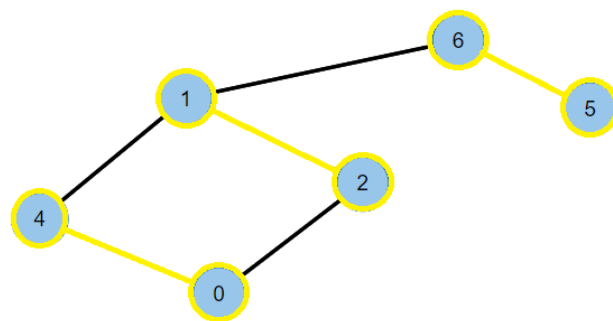
Alternirajući put je putanja koja počinje slobodnim (neuparenim) čvorom, završava se neuparenim čvorom i naizmenično se smenjuju grane koje nisu i jesu u uparivanju.

Ako smo pronašli alternirajući put, možemo poboljšati trenutno uparivanje tako što ćemo invertovati grane duž putanje: one koje nisu bile u uparivanju, sada će biti u uparivanju, a one koje jesu, neće biti u uparivanju. Time povećavamo kardinalnost uparivanja za 1.

Na slikama 2 i 3 prikazan je primer pronalaska alternirajućeg puta polazeći od maksimalnog uparivanja. Čvorovi 2 i 5 su neupareni i možemo pronaći alternirajući put između njih. Dobili smo novo uparivanje koje ima jednu granu više od prethodnog uparivanja.

Slika 2: Maksimalno uparivanje u grafu

Slika 3: Optimalno uparivanje dobijeno pronalaskom alternativnog puta i invertovanjem grana

Teorema 1. (*O alternirajućem putu*) Uparivanje je optimalno ako i samo ako u odnosu na njega ne postoji alternirajući put.

Prema tome, ako više ne možemo da pronađemo alternirajući put u grafu, uparivanje mora biti maksimalno.

Kako možemo pronaći alternirajuće putanje u grafu?

Prvo biramo proizvoljan slobodni čvor r i odatle pokrećemo modifikovanu pretragu u širinu (BFS). Dok prelazimo preko grafa, konstruišemo slojevito stablo sa korenom r . Grane od parnih do neparnih slojeva su neuparene grane, grane od neparnih prema parnim slojevima su uparene.

Složenost ovog algoritma je $O(|V|(|V| + |E|))$ - za BFS je potreban $O(|V| + |E|)$ i ovaj proces će možda morati da se ponovi $|V|$ puta da bi alternirajuća putanja bila pronađena.

Postoji i poboljšanje ovog algoritma, tako što se traži više alternirajućih puteva odjednom, ali za njih mora važiti da su disjunktni putevi. Tada je složenost $O(\sqrt{|V|}(|V| + |E|))$.

Za bipartitne grafove važi da nemaju cikluse neparne dužine. **Kako onda naći optimalno uparivanje u grafovima koji sadrže i neparne cikluse?**

3 Opis Blossom algoritma

Ideja blossom algoritma je da se ciklus neparne dužine u grafu može kontrahovati (skupiti) u jedan čvor tako da se pretraga za alternirajućim putevima može nastaviti iterativno kroz sada smanjeni graf[2] (slika 4). Ovde se ciklus neparne dužine naziva cvet (**blossom**). Stabljika (**stem**) je put od neuparenog čvora do cveta, a vrh (**tip**) je čvor koji spaja stabljiku i cvet. Poslednja grana stabljike do cveta (ta grana sadrži vrh) je uvek uparena. Zaista, ako bi poslednja grana stabljike bila neuparena, to bi značilo da bi se alternirajući put mogao dalje produžiti dodavanjem još jedne neuparene grane, tako da opet dobijamo da je grana koja povezuje stem i blossom uparena. U cvetu postoji $2k + 1$ grana od kojih tačno k pripada uparivanju.[1] Ovo znači da postoji tačno jedan specijalni čvor u ciklusu koji nije uparen ni sa jednim drugim čvorom u ciklusu.

Algoritam počinje od neuparenog čvora, prolazi se kroz grane do drugih neuparenih čvorova i grane se dodaju u uparivanje. Kada se dođe do maksimalnog uparivanja, tada se traže alternirajući putevi koji bi uparivanje povećali do optimalnog. Svaki put kada dodamo neuparenu granu, proverićemo da li je detektovan ciklus neparne dužine tj. blossom. Ako jeste, skupimo taj blossom u jedan čvor i tražimo alternirajući put u tako smanjenom grafu do drugog neuparenog čvora. Kada nađemo tu putanju i povećamo uparivanje, otvaramo blossom i pravilno rekonstruišemo alternirajući put kroz cvet.

Algoritam se zaustavlja kada nema više alternirajućih puteva u grafu to jest kada uparivanje postane optimalno.

Vremenska složenost algoritma

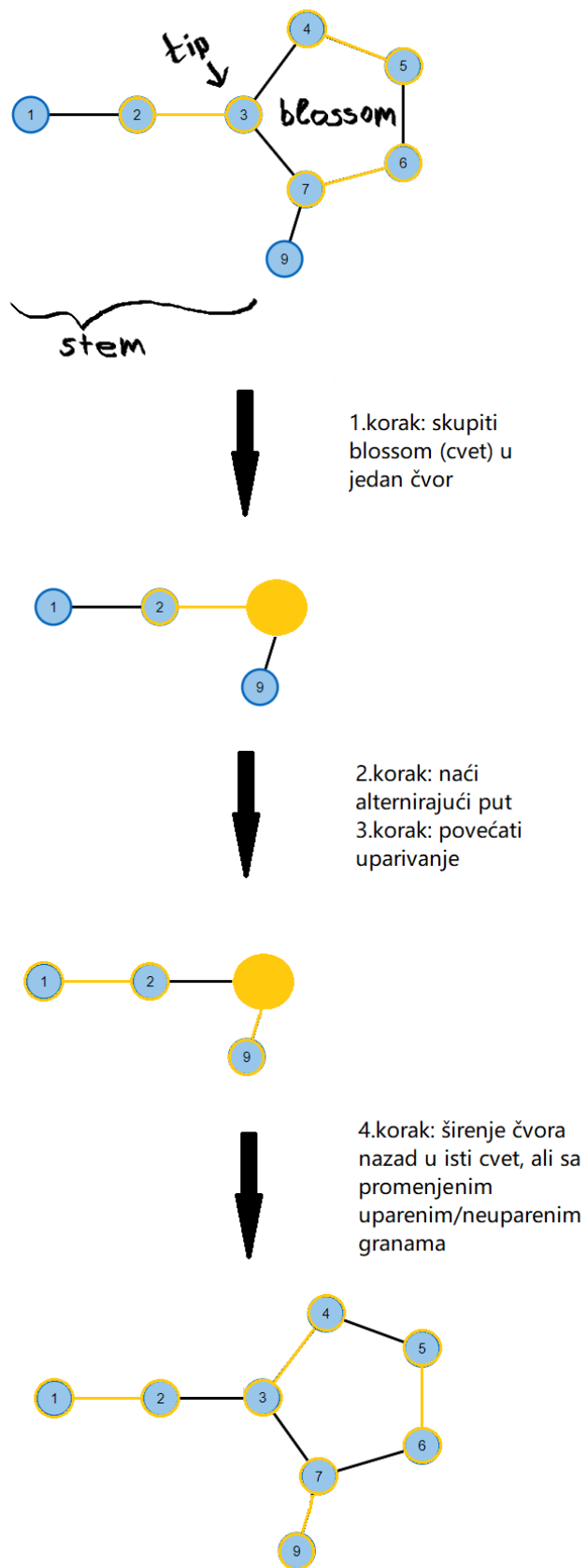
Na početku postoji $|V|$ slobodnih čvorova. Za svaki od tih čvorova izvršavamo pretragu u širinu da bismo pronašli alternirajući put, koja radi u vremenskoj složenosti $O(|V| + |E|) = O(|E|)$ za povezane grafove. Pored BFS-a, moramo izvršiti najviše $|V|$ kontrakcija (a samim tim i najviše $|V|$ proširenja). Jedna kontrakcija (proširenje) se može izvršiti u vremenu $O(|E|)$ jer u najgorem slučaju moramo da skupimo sve čvorove i grane u jedan čvor. Nakon što smo pronašli alternirajući put, invertovanje grana u najgorem slučaju zahteva vreme $O(|V|)$. Sve u svemu, ovo dovodi do ukupnog vremena rada $O(|V| \cdot (|E| + |E||V| + |V|)) = O(|V|^2|E|)$.

Kako se algoritam može poboljšati?

Postoji mnogo prostora za poboljšanje performansi algoritma. Neke ideje Mikalijevog i Vaziranijevog algoritma dodatno smanjuju vreme rada na $O(\sqrt{|V||E|})$:

- Umesto da izvodimo BFS iz jednog slobodnog čvora, mogli bismo da pokrenemo BFS iz svih slobodnih čvorova istovremeno. Na taj način možemo pronaći nekoliko disjunktnih alternirajućih puteva odjednom i povećati kardinalnost uparivanja za više od 1.
- Ne moraju se svi cvetovi odmah skupiti. Postoji takozvani uslov cvetanja koji određuje da li moramo da sklopimo ciklus neparne dužine ili možemo to da odložimo.
- Posebna tehnika obeležavanja omogućava brzo širenje cvetova.

Štaviše, Edmonds tvrdi da, pod određenim okolnostima, „superčvorovi“ (čvorovi nastali skupljanjem cvetova) mogu biti ostavljeni kontrahovani sve dok njihovo proširenje nije zaista potrebno [3]. U našoj implementaciji, proširujemo sve superčvorove u grafu kada pronađemo putanju za povećanje, ali u mnogim slučajevima to nije neophodno.

Slika 4: Primer upotrebe blossom algoritma na proizvoljnom grafu

4 Implementacija Blossom algoritma

5 Primeri i vizualizacija Blossom algoritma

6 Poređenje sa drugim algoritmima

Uporedićemo blossom algoritam sa Hopkroft-Karp algoritmom i Ford-Fulkersonovim algoritmom.

Algoritam	Tip grafa	Ključna ideja	Vremenska složenost	Karakteristike
<i>Blossom</i>	Opšti	Koristi tehnike skupljanja za iterativno smanjenje ciklusa neparne dužine (cvetanja) dok se podudaranje ne može proširiti	$O(n^3)$	Dokazano je da je optimalan u najgorem slučaju za pronalaženje optimalnog uparivanja u opštim grafovima
<i>Hopkroft-Karp</i>	Bipartitni	U jednoj pretrazi se pronalazi veći broj alternirajućih puteva koji moraju biti međusobno nezavisni (disjunktni)	$O(n^{2.5})$	Brz za bipartitne grafove, ali nije primenljiv na opšte grafove (koji mogu da sadrže neparne cikluse)
<i>Ford-Fulkerson</i>	Opšti	Oslanja se na tehnike maksimizovanja protoka u transportnoj mreži	$O(n^5)$	Nije tako efikasan u praksi zbog proizvoljnog izbora povećavajućeg puta ¹ .

Ključna razmatranja za izbor algoritma

- Tip grafa: Bipartitni ili opšti?
- Vremenska efikasnost: Koliko je brzina ključna za rad aplikacije?
- Složenost implementacije: Da li su detalji implementacije algoritma zadovoljavajući?
- Opšte preporuke:
 - Za opšte grafove: Blossom algoritam je često poželjan izbor zbog njegove efikasnosti i sposobnosti da rukuje bilo kojom strukturom grafa.
 - Za bipartitne grafove: Hopkroft-Karp algoritam je generalno brži i jednostavniji za implementaciju.

¹U opštem slučaju, kada su kapaciteti grana celobrojni vreme izvršavanja Ford-Fulkersonovog algoritma može biti $O(|E| \cdot f)$, gde je f označen maksimalni tok kroz mrežu. Edmonds i Karp su 1972. godine pokazali da ako se među mogućim povećavajućim putevima u rezidualnom grafu uvek bira onaj sa najmanjim brojem grana, onda je broj povećavanja najviše $(|V||E|)$, te je ukupna složenost algoritma $O(|V||E|)$

7 O autoru Blossom algoritma

Džek Edmonds rođen je 1934. godine u SAD-u. On je doktor računarskih nauka i dobitnik Džon fon Nojmanove nagrade za izuzetne doprinose.

Slika 5: Džek Edmonds

Ključne oblasti gde se ističe uticaj Edmondsa:

- **Kombinatorna Optimizacija:** Edmonds se smatra jednim od osnivača ove oblasti, koja se fokusira na pronalaženje "najboljeg" rešenja među velikim brojem mogućnosti. Njegov Blossom algoritam za optimalna uparivanja u grafovima, razvijen 1961. godine, ostaje temelj ove oblasti.
- **Poliedarska Kombinatorika:** Dao je značajan doprinos razvoju poliedarskih metoda, koristeći geometrijske oblike za predstavljanje i rešavanje problema optimizacije.
- **Teorija Računarske Složenosti:** Ova oblast istražuje inherentnu težinu računarskih problema. Edmondsov rad, posebno njegov članak iz 1965. godine "Paths, Trees and Flowers," pripisuje se za iniciranje razvoja matematičke teorije efikasnih kombinatornih algoritama.

8 Zaključak

Ovde su navedene neki primeri iz stvarnog sveta koji ilustruju kako su efektivnost algoritma doprineli rešavanju složenih problema uparivanja u različitim kontekstima.

- *Optimizacija mrežnog toka*
U optimizaciji mrežnog toka, Blossom algoritam se može koristiti za pronalaženje maksimalnog protoka ili minimalnog preseka u mreži. Određivanjem optimalnog protoka resursa kroz mrežu, obezbeđuje se efikasno korišćenje resursa i optimalne performanse mrežnih sistema kao što su transportne mreže, telekomunikacione mreže i mreže lanca snabdevanja.
- *Alokacija resursa u računarskim mrežama*
Računarske mreže se često suočavaju sa izazovima u vezi sa alokacijom resursa, gde resursi kao što su propusni opseg, procesorska snaga ili skladištenje moraju biti optimalno dodeljeni različitim korisnicima ili zadacima. Blossom algoritam može pomoći u maksimalnom korišćenju resursa dok zadovoljava ograničenja, čime se povećava efikasnost i performanse računarskih mreža.
- *Problemi sa stabilnim brakom*
U kontekstu stabilnih bračnih problema, gde svaki skup muškaraca i žena ima preferencije za potencijalne partnere, Blossom algoritam se može koristiti za pronalaženje stabilnih uparivanja koje zadovoljavaju određene kriterijume, kao što je osiguranje da nijedan par pojedinaca ne bi više voleo jedni druge u odnosu na trenutne partnere. Ova aplikacija ima praktične koristi u platformama za pronalaženje provodadžija, dodeljivanju poslova i drugim scenarijima gde preferencije treba uzeti u obzir.

Ovi primeri pokazuju svestranost Blossom algoritma u rešavanju različitih problema optimizacije i uparivanja u različitim domenima, pokazujući njegovu praktičnu važnost u efikasnom rešavanju izazova u stvarnom svetu.

Literatura

- [1] brilliant.org. <https://brilliant.org/wiki/blossom-algorithm/>.
- [2] iq.opengenus.org. <https://iq.opengenus.org/blossom-maximum-matching-algorithm/>.
- [3] Jack Edmonds. *Paths, Trees and Flowers*. 1965.
- [4] Vesna Marinković. *Konstrukcija i analiza algoritama 2*. Matematički fakultet, Beograd, 2023.